

Ankara'dan güzel haber var biz çocuklara!

Türkiye'nin ilk Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Uygulama ve Araştırma Merkezi, Ankara Üniversitesi bünyesinde 28 Aralık 2009 tarihinde açılmıştı. Yolumuz Ankara'ya düşünce, İyi Kitap olarak, merkezin müdürü Prof. Dr. Sedat Sever'le neyi müjdelediklerini konuştuk.

Sektörleşememe, kaliteli iş gücünün azlığı, bilgisayar ve televizyon gibi uyaranların okumaya olumsuz etkisi ya da okumaktan neredeyse caydırıcı politikalarına yönelik eleştirilerimiz olsa da, çocuk ve gençlik edebiyatı adına güzel gelişmeler yaşanmıyor değil. Bunlardan biri de Ankara Üniversitesi'nde gerçekleşti. Türkiye'nin ilk Eğitim Fakültesi olarak 1965-66 öğretim yılında öğretime başlayan Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde ilk yıllardan başlayarak çocuk edebiyatı, Güzel Sanatlar Eğitimi Kürsüsü-Anabilim Dalı'nda kuramsal bir inceleme alanı olarak ele alınıyordu. Aradan geçen zamanda Ankara Üniversitesi çalıştaylar, açık oturumlar ve sempozyumlar başta olmak üzere çocuk ve gençlik edebiyatı alanında birçok ilke imza attı.

Ankara Üniversitesi'nin öncülüğünde, 20-21 Ocak 2000 tarihinde, Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın Onur Konuğu olarak katıldığı "I. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu"; 04-06 Ekim 2006

tarihinde Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın Onur Konuğu, Gülten Dayıoğlu'nun ise Onur Yazarı olduğu "II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu" da bu kapsamda gerçekleştirilmişti. Üniversiteler için ilk sayılabilecek olan Eğitim Bilimleri Fakültesi Çocuk Kütüphanesi de, 20 Ocak 2000'de, yine Ankara Üniversitesi'nin katkılarıyla kurulmuştu. 11 Mayıs 2001'de Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi tarafından düzenlenen "Roman Kahramanı Fadiş'in Doğumunun 30. Yılı Sempozyumu" da, ülkemizde bir roman kahramanının doğum yıldönümünün bilimsel bir etkinlikle kutlanması açısından ilk örnek sayılabilir. Bu bilimsel etkinliklerin tümü, Ankara Üniversitesi'nce bilimsel birer yayına dönüştürüldü. Bu yayınlar, çocuk ve gençlik edebiyatı, çocukların okuma kültürü edinmesi gibi konularda, ilgililere önemli bilimsel dönütler sundu.

Türkiye'nin ilk Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Uygulama ve Araştırma Merkezi de yine Ankara Üniversitesi bünyesinde 28 Aralık 2009 tarihinde açıldı. Biz de İyi Kitap olarak, Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin müdürlüğüne atanan Prof. Dr. Sedat Sever'le çalışmalarını konuştuk.

Ankara Üniversitesi Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Uygulama ve Araştırma Merkezi olarak çocuk edebiyatının son yıllardaki gelişimini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Türkiye'de, özellikle son on yıl içinde, üniversiteler, yerel yönetimler ve sivil toplum örgütlerinin işbirliği ile gerçekleştirilen bilimsel ve sanatsal etkinliklerin bu gelişmeye önemli bir ivme kazandırdığını söyleyebiliriz. Son on yıl içinde ülkemizde çocuk edebiyatının, çocuğun gelişim sürecindeki yerini ve önemini irdelleyen birçok açığoturma ve çalıştay gerçek-

leştirildi. Bütün bu etkinliklerin, 'çocuğa göre' olan edebiyat yapıtlarının; çocukların duygu ve düşünce dünyasını zenginleştiren, onlara yaşama ve insana yönelik duyarlıklar kazandıran birer araç olarak algılanmasında önemli katkılar sağladığını düşünüyorum. Zira çocukların nitelikli yapıtlara ulaşabilmesi için erken dönemden itibaren bilinçlendirilmesi gerekir.

Merkezi kurarken çocuk ve gençlik edebiyatında hangi hoşluğu tamamlamak amacıyla yola çıktınız?

Ülkemizde, çocuğa göre olan kitap ile çocuğu okumadan uzaklaştırarak niteliksiz kitap arasındaki farkın yeterince anlatılmış ve anlaşılmiş olduğunu düşünmüyorum. Çocuk edebiyatı ve sanatçı kavramının belleklere yerleşebilmesi için, her kitabın çocuğa uygunluğunun anlaşılması gerekir. Yoksa, çocuğun sanatçıyla buluşması hep rastlantılara bırakılmış olur. Bu konuda eğitim sürecinin ve okulun önemli bir sorumluluğu var. Ankara Üniversitesi Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Araştırma ve Uygulama Merkezi de; çocuk ve gençlerimizin entelektüel ve ruhsal boyutlarının gelişmesi, yaratıcılıklarının devindirilmesi için edebiyatın ve sanatçının işlevini anlatmayı ilke edindi.

Nitelikli ve niteliksiz kitap ayrımında kriteriniz neler?

Erken dönemden başlayarak çocukların bilişsel, dilsel, toplumsal ve kişilik gelişimine katkı sağlayabilmesi için, onlara seslenen kitapların dil ve anlam evrenlerine uygun bir duyarlılıkla hazırlanmış olması gerekir. Şiddet içerikli, 'çocuğa göre olmayan' yayınlar ile çocuklarımızı bir düşünceye, bir inanca tutsak kılmak isteyen güdümlü yayınların, çocuk ve gençlerin duygu ve düşünce sağlığında olumsuz etkiler yarattığı gerçektir. Öte yandan, dil-

sel savrulduklar gösteren, basit anlamlı kitaplarla çocuklarda kitap okuma isteği uyandırılmaz.

Merkeziniz nitelikli kitaplara örnek verecek mi, üretime/yayıncılığa soyunacak mı?

Merkezimiz, gerçekleştireceği araştırmalar ve toplantılarla, çocuğa-geçmiş hitap eden nitelikli kitapların nasıl olması gerektiği konusunda bilimsel bir çerçeve çizecek ama yayıncılık yapma gibi bir amacımız yok.

Geçen dört ayda neler yaptınız ya da varsa netleşen projelerinizi paylaşır mısınız bizimle?

Okulöncesi dönem çocuklarına seslenen kitaplardaki çocuk hakları, yaşam gerçekliği vb. değişkenleri inceleyecek çalışma kümeleri oluşturduk ve araştırmalara başladık. Ekim 2011'de "3. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu"nu gerçekleştirme kararını aldık. Sempozyum hazırlıkları, düzenleme kurulu ile bilimsel kurulda görev yapacakların belirlenme aşamasıyla sürüyor.

Merkezin yönetimsel yapısına da değinir misiniz biraz?

Merkezimizin yönetim kurulu; çocuk ve gençlik edebiyatı, eğitim psikolojisi, psikolojik danışma ve rehberlik, eğitim hukuku, özel eğitim, dil ve edebiyat öğretimi alanında uzmanlaşmış isimlerden oluşuyor. İsim verecek olursak; Prof. Dr. Binnur Yeşilyaprak, Prof. Dr. Figen Çok, Doç. Dr. Yasemin Kepenekçi, Y. Doç. Dr. Berrin Baydık, Y. Doç. Dr. Canan Aslan ve Öğr. Gör. Zekeriya Kaya'yı sayabiliriz. Danışma Kurulumuz ise otuz kişilik bir uzmanlar grubundan oluşuyor. Bu kurulda; Eğitim Bilimleri Fakültesi, Tıp Fakültesi (Psikiyatri Anabilim Dalı, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çocuk Hematolojisi ve Onkolojisi Bilim Dalı) öğretim elcmanları, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü ile Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü öğretim elcmanları, Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi Bölümü öğretim elcmanları, çocuk kültürü alanında çalışmaları bulunan öğretim elcmanları, çocuk ve gençlik edebiyatı yazar ve çizerleri, çocuk ve gençlik edebiyatı alanında çalışan akademisyenler, çocuk ve gençlik edebiyatı yayıncıları, çocuk ve gençlik edebiyatıyla

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

II. ULUSAL
ÇOCUK VE GENÇLİK
EDEBİYATI
SEMPOZYUMU

Gelişmeler,
Sorunlar ve
Çözüm Öncelleri

04-06 EKİM 2006

Ankara Üniversitesi Avrupa Enstitüleri
Araştırma ve Uygulama Merkezi
ATAUM GEBELİ - ANKARA

Berlin Prof. Dr. Sedat AYER
TEL: (0312) 563 85 50 / 1223 - 1224
cogemp@edebiyatim.ankara.edu.tr

ilgili sivil toplum kuruluşları temsilcileri ile kitle iletişim araçları temsilcileri görev yapacak.

Çocuk ve gençlik edebiyatı alanındaki değişkenlerin büyük kısmını bir araya getiriyorsunuz merkezde. Bu değişkenlerden beklentileriniz nedir?

Nitelikli edebiyat yapıtlarıyla okurları buluşturabilmek için her değişkenin temel sorumluluklarını uygulaması gerekir. Bu amaçla, sorumluluk taşıyanların bilgi, beceri ve duyarlıklarını birleştirmek önceliğimiz olacak.

Merkezin kamuoyuna duyurulması için ne gibi faaliyetlerde bulunacaksınız?

Okuma eyleminden uzaklaşan çocukların, görselliğe bağımlı olmaya başlamasını önlemek için uluslararası

ya da ulusal ölçekli çocuk ve gençlik edebiyatı sempozyumları, çocuk ve gençlik edebiyatı konulu seminer, çalıştay, konferans vb. bilimsel etkinlikler düzenlemeyi; alandaki usta sanatçıların ve yapıtlarının tanıtılmasına yönelik söyleşiler, imza günleri gibi çalışmalar gerçekleştirmeyi planlıyoruz.

Türkiye'de üniversiteniz dışında bu alanda çalışmalar yapan diğer merkezlerle ya da kurumlarla işbirliğiniz var mı?

Ankara Üniversitesi Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Uygulama ve Araştırma Merkezi ile sivil toplum kuruluşlarının işbirliği içinde gerçekleştirilecek, çocuk ve genç odaklı sanatsal ve bilimsel etkinliklere önümüzdeki yıllarda tanık olacağımızı söyleyebiliriz.